

Съвместните усилия водят до най-добрите резултати

**Инж. Ангел КУЗМАНОВ - директор
на Регионалната дирекция по горите - Пазарджик**

Районът на дейност на Регионалната дирекция по горите - Пазарджик, обхваща цялата област Пазарджик, а на територията ѝ се намират 9 държавни горски стопанства, 3 държавни ловни стопанства и УОГС „Георги Ст. Аврамов“ - с. Юндола, заемащи голяма част от Западните Родопи, североизточните склонове на Рила, западна Средна гора и Горнотракийската низина. В границите ѝ влизат изградените язовири „Батак“, „Голям Беглик“, „Беглика“, „Тошков чарк“, „Широка поляна“ в Родопите, язовирите „Белмекен“ в Рила и „Тополница“ в Средна гора, както и реките Марица, Тополница, Луда Яна, Доспатска, Чепинска и Стара река.

Горските територии на Регионалната дирекция заемат 260 712 ха, или 58 % от областта. Запасът на стоящата дървесина е 57 864 807 м³, от която 43 490 939 м³ иглолистна и 14 373 868 м³ широколистна. Преобладават иглолистните гори - 61 % в планинската зона и смесените в полупланинската зона и широколистните - 39 на сто. Основните дървесни видове са бял и черен бор, дъб, смърч, дъб, бук и ела.

Защитените територии обхващат 11 225 ха, или 4.5 % от общата площ.

Средногодишното ползване на дървесина от държавните горски територии, включително на Учебното горско стопанство, по утвърдените горскостопански планове е 503 429 м³ лежаща маса. Добитата през 2018 г. дървесина е 555 578 м³, от които дървата за огрев за местното население са 82 090 кубични метра.

Ползването в недържавните горски територии през 2018 г. е 29 958 м³, от които 9674 м³ от общински гори, 4472 м³ - собственост на физически лица, 13 748 м³ - на юридически лица, и 2064 м³ - на религиозни организации.

След промените в нормативната уредба съгласуването на предписанията става веднага и позволява бързи и адекватни действия в засегнатите от вредители и природни нарушения територии. През 2018 г. са издадени 64 предписания по чл. 106 и чл. 131, ал. 2 от Закона за горите за санитарни и принудителни сечи. При все-

ки подаден сигнал за наличие на петна със съхнене или паднала горска маса в рамките до 3 дена Регионалната дирекция извършва теренна проверка, изготвя констативен протокол и доклад за предприемане на необходимите мерки. През 2017 и 2018 г. от инвентаризираните иглолистни гори с повреди на площ 893.44 ха със засегната стояща дървесина 134 712 м³ са усвоени общо 113 413 кубични метра.

Надеждата ни е, че възобновяването в освободените площи ще стане по естествен път или с минимална лесовъдска намеса. Планираните средногодишни залесявания по утвърдени горскостопански планове са 944 дка, като с най-голям дял са държавните горски територии. През 2018 г. в държавните горски и ловни стопанства са залесени 557 дка, а през 2019 г. залесяване ще бъде извършено върху 311 дка, основно с фиданки бял и черен бор, смърч, ела, дъб, цер, липа и топола, произведени в 12 горски разсадника с обща площ 655 декара.

Успоредно с издаването на предписанията експертите и горските инспектори от РДГ - Пазарджик, упражняват и текущ контрол по дисциплината на ползване в обектите за дърводобив и временните складове и извършват документални и електронни проверки на досиетата на насажденията. През 2018 г. са направени 8 комплексни проверки на 5 държавни горски и ловни стопанства, УОГС и 2 общини. Проверени са 34 план-извлечения, одобрени - 31, ползването по които е 299 027 м³ на площ от 5236 хектара. Одобрени са 39 горскостопански програми за горски територии - собственост на физически и юридически лица.

В края на 2018 г. приключиха обществените поръчки по изготвянето на новите горскостопански планове (ГСП) на ДЛС „Борово“, Държавните горски стопанства „Алабак“ - Велинград, „Родопи“ - м. Беглика, и УОГС, при които се установи, че на територията на Дирекцията има инвентаризирани общо 195.9 ха нови гори. В средата на изминалата година наши служители провериха и утвърдиха новия горскостопански план на община Лесичово. Представен за проверка и утвърждаване от директора на РДГ - Пазарджик, е и изработеният нов горскостопански план на община Велинград, който засяга 1505 горски имота общинска собственост, с площ 1040.8 ха на територията на три стопанства - ДЛС „Чепино“, ДГС „Алабак“ и Учебното горско стопанство. Извършени са теренни проучвания по инвентаризацията на горските територии, стопанисвани от ДЛС „Широка поляна“. През 2018 г. на заседание на Експертния съвет на РДГ - Пазарджик, беше приет работен проект за основен ремонт на праволинеен стоманобетонен бараж на р. Дълбочица на територията на ДГС - Белово. В началото на 2019 г. бяха предприети действия за изработването на задание за изготвяне на областен план за развитието на горските територии на Пазарджишка област.

Регионалната дирекция периодично провежда обучения на служителите, пряко ангажирани с опазването на горските територии. За горските инспектори бяха проведени 3 обучения, на които са обсъждани проблемите по изпълнението на Наредба № 1 за контрола и опазването на горските територии, Наредба № 8

за сечите в горите, Закона за горите, Закона за лова и опазване на дивеча и други.

Работата ни с МВР, НАП, Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“ и с мобилните екипи на ЮЦДП и ЮЗДП при извършване на проверките е ползотворна. Дирекцията е изградила много добро взаимодействие с РД „Пожарна безопасност и защита на населението“ и съвместната ни работата е на отлично ниво. В РДГ - Пазарджик, са създадени пет групи за реакция при горски пожари. Горските стопанства - „Алабак“, Батак, Пазарджик и Панагюрище, разполагат със специализирани високопроходими пожарни автомобили. През 2018 г. на територията на РДГ - Пазарджик, са регистрирани 8 горски пожара, като засегнатата площ е 82 дка (в т.ч. 5 дка върхов).

Контролът по опазването на горските територии в обхвата на РДГ - Пазарджик, се извършва от 53-ма служители с лесовъдско образование - 9 главни горски инспектори, 6 главни експерти и 38 специалисти горски инспектори, назначени с трудови договори и разпределени в 13 екипа - 10 мобилни и 3 стационарни контролни горски пункта, снабдени с постоянно видеонаблюдение. От голяма помощ в работата ни са гражданите, сигнализиращи на телефон 112 - през изминалата година са получени 115 сигнала за незаконна сеч, транспортиране и съхранение на дървесина, пожари и други дейности в горите.

През 2018 г. горските инспектори към РДГ - Пазарджик, са извършили 24 384 проверки, от които 1323 на обекти, регистрирани по чл. 206 от ЗГ, 1873 на обекти за добив на дървесина. Проверени са 118 228 МПС, транспортиращи дървесина (включително на трите контролни пункта - Превала, Чепино и Варвара), 2767 ловци, 115 риболовци и 78 други физически лица. Задържани са 197.90 пр. м³ дърва за огрев, 60.90 пл. м³ обла строителна дървесина, 7 МПС, 5 каруци, моторен трион. Горските инспектори са съставили 162 констативни протокола с предписания за отстраняването на пропуските. Най-честите нарушения на Закона за горите са транспортирането и съхраняването на дървесина без превозен билет, немаркирана с контролна горска

или производствена марка и провеждането на незаконна сеч.

Констатираните през 2018 г. нарушения са 329, за които са съставени актове за установяване на административно нарушение, 2 от които от служители на община Панагюрище.

Анализът показва, че най-големият

брой АУАН са за нарушения по Закона за горите и подзаконовите актове по прилагането му - 323. Образованите административнонаказателни производства за нарушения по Закона за горите въз основа на постановления за прекратяване на наказателни производства и постановления за отказ да се образуват наказателни производства са 45.

Природните дадености и разнообразният релеф са предпоставка за елитни популации от благороден елен, елен лопатар, муфлон, сърна, дива коза, дива свиня, вълк, глухар и други.

През изминалия ловен сезон на територията на РДГ - Пазарджик, са отстреляни 1144 диви свине, 4 благородни елена, 3 елена лопатар, 48 сърни, 6 диви кози, 20 муфлона и 18 глухара. Направена е оценка на 98 животни, от които три трофея от дива свиня са със златен медал - съответно - 133.85 т. (Ловна дружина - Белово), 130.2 т. (ДЛС „Борово“) и 129.45 т. (Ловна дружина - Ракитово), и трофей от вълк - със 134.3 точки. Общият брой златни медали за трофеи от дива свиня на територията на РДГ - Пазарджик, е 8.

Увеличаването на дивечовите запаси на дива свиня се дължи най-

Увеличава се запасът на сърната

Колективът на Регионалната дирекция по горите - Пазарджик

вече на правилното подборно ловуване в държавните ловни стопанства и дивечовъдните участъци, предоставени за стопанисване на юридически лица, както и редовното провеждане на ловностопански мероприятия. На територията на РДГ - Пазарджик, няма регистрирани заболявания от африканска чума по свинете. Поради реалната опасност от епидемия в проектоплана за ползване на дива свиня на територията на Дирекцията като превантивна мярка са заложили за отстрел минимум 80 % от пролетния запас.

За предотвратяване на заболяването през изминалата година бяха проведени срещи с ловците, които бяха инструктирани по всички мерки, свързани с биосигурността.

Предвиденото ползване на дивеча е съобразено с наличните и допустимите дивечови запаси по ловоустройствените проекти, като в дивечовъдните участъци на държавните ловни стопанства то отразява и наличието на трофейно зрели екземпляри и необходимостта от провеждане на селекционен отстрел за подобряване на екстериорните и трофейните му качества, за поддържане на добър здравословен статус и баланс между различните видове.

В сравнение с 2017 г. през 2018 се наблюдава намаляване на запаса на благородния елен, заека и яребицата. Повишаване на числеността на фазани е следствие на разселванията през миналата година.

Изпълняваме отговорно дейностите по стопанисване на държавните горски територии

Инж. Ботьо АРАБАДЖИЕВ - директор на Южноцентралното държавно предприятие - Смолян

Южноцентралното държавно предприятие - Смолян, е регистрирано на 29 юни 2011 г. с 43 териториални поделения. Понастоящем те са 35 - 28 държавни горски стопанства и 7 държавни ловни стопанства. Стопанисва държавни горски територии в Смолянска, Пловдивска, Пазарджишка и Кърджалийска област. Общата площ е 861 888 ха, като държавните горски територии заемат 718 428 ха (83.3 %). Нагморската височина е от 100 м - по поречието на Марица, и 2198 м - връх Перелик. В този широк диапазон се съдържа богато разнообразие от различни типове месторастения, които осигуряват съществуването на множество растителни и животински видове. В режима на стопанисване на „Натура 2000“ попадат 435 149 ха (60.6 %) от държавните горски територии.

Основните дървесни видове са бял бор - 31 %, смърч - 15 %, черен бор - 9 %, дъб - 18 %, бук - 15 на сто.

Общият запас в ДГТ е 136 570 861 м³, а средногодишният прираст - 2 362 515 куб. метра. Средната възраст на горите е 64 години. Горкостопанските планове на териториалните поделения на Предприятието предвиждат средногодишното ползване от 1 091 024 м³, което е 46 % от годишния прираст, а средногодишното залесяване - 155 хектара. Посадъчният материал се произвежда в 35 горски разсадника, като 7 от тях са с национално значение.

Ползване на дървесина

Съгласно утвърдения финансов план през 2018 г. предвиждането за ползване е 1 212 688 м³ дървесина, или 111 % спрямо горкостопанските планове (ГСП). Разликата над годишното предвиждане по ГСП се дължи на необходимостта да продължим работата по усвояване на повредената от абиотични и биотични фактори дървесина. Към края на м.г. са реализирани 1 358 779 куб. метра. Общо добитата дървесина за годината представлява 112 % от предвиденото ползване. Достигнатото превишаване на ползването е в резултат на провежданите принудителни и санитарни сечи върху горски територии, засегнати от природни бедствия и нападения от вредители в последните три години.

През януари 2018 г. част от стопанствата в Смолянска област са пострадали от ветровал, в резултат на който бяха увредени около 115 000 м³ дървесина. Създадената добра организация от страна на засегнатите стопанства позволи по-голямата част - около 85 %, от тази дървесина да е усвоена до края на миналата година, а останалата - до края на май 2019 година. В резултат на бързата реакция на този етап в засегнатите стопанства не се наблюдава увеличаване на подадените сигнални листове за нападения от корояди.

За мониторинг и превенция на вредителите по повалената дървеси-

на е сключен договор „Мониторинг върху насекомите-ксилофаги по смърча, елата и белия бор в насажденията, засегнати от ветровала през 2018 г. и разработване на мероприятия за намаляване на тяхната численост“ с Института за гората при БАН. Срокът на договора е 36 месеца, като при изпълнение на дейностите трябва да се представят междинен и окончателен отчет.

В началото на април 2019 г. представители на ЮЦДП - Смолян, и ЛЗС - Пловдив, ще вземат участие в общоевропейска работна среща по проблемите с разпространението на насекомни вредители от род *Ips.*, както и други биологични агенти. Целта на организаторите от EUROPEAN FOREST INSTITUTE е от тази работна среща да бъде определен рискът, който ще комбинира всички фази и нива в развитието на болестите и вредителите и предвид въздействието на климатичните условия.

С най-големи количества реализирана дървесина към 31.12.2018 г. съответно са Държавните горски стопанства, които най-силно са засегнати от абиотични и биотични въздействия - Славейно - 210 %, Смолян - 185.2 %, Златоград - 166.5 %, Ардино - 155.6 %, Крумовград - 148.9 %, и Момчилград - 143.9 на сто.

Общото количество реализирана през 2018 г. дървесина - 429 335 м³ (32 %) е по тарифата „на корен“ (включително 186 913 м³ на физически лица по ценоразпис). От склад са добити и реализирани 929 444 м³ (68 %) дървесина. В сравнение с предходни години средните разходи за добив се увеличават, докато продажната цена се запазва относително постоянна или намалява в зависимост от дела на продаваната повредена дървесина.

През 2018 г. ЮЦДП - Смолян, отново инвестира в техника за ремонт и поддръжка на горски автомобилни пътища, като са закупени 19 комбинирани багер-товарачи и 5 самосвала. Почти всички стопан-

ства в обхвата на Предприятието разполагат с техника за ремонт и поддръжка на горските пътища, като по този начин са много по-оперативни при спешни и неотложни ремонти за осигуряването на достъп до обектите и проходимост на горската пътна мрежа.

Лесокултурни и ловно стопански дейности, защита и опазване на горските територии

През 2018 г. са залесени 1618 дка нови гори, като 835 дка са върху площи, освободени след извеждане на санитарни и принудителни сечи. Подготвените за залесяване площи през 2019 г. са 1491 декара. Всички останали лесокултурни дейности, свързани със създадените нови гори - попълване, отглеждане, ограждане, се изпълняват съгласно финансовия план на Предприятието. Изпълняват се и всички заложи дейности по производство на посадъчен материал - семесъбиране и разсадниково производство.

Постоянно се следи състоянието на освободените след извеждане на санитарни и принудителни сечи площи, като се спазват изискванията на нормативната уредба и даваните от страна на ИАГ и МЗХГ указания. На местата със затруднено естествено възобновяване се пристъпва към залесяване с подходящи местни видове, а където естественото възобновяване е добро, се предвиждат и изпълняват дейности по запазване и подобряване на състава на появилия се подраст.

Отглеждането на млади насаждения без материален добив е предвидено да се извърши върху 1669 дка, включително и отгледни сечи без материален добив за производство на висококачествена дървесина, като към края на декември м.г. дейността е върху 1756 дка, или 105 на сто.

Подпомагането на естественото възобновяване е предвидено върху 462 дка, като към края на м.г. мероприятието е изпълнено на 494 дка (107 %). Преизпълнението се дължи на допълнително включени площи, освободени след извеждане на санитарни и принудителни сечи.

От предвидените за 2018 г. за маркиране 1 337 982 м³ дървесина до края на годината са маркирани 1 647 098 м³ стояща маса (123 %). Приоритетно се извършват дейностите по инвентаризиране и маркиране на насажденията, пострадали от абиотични и биотични фактори.

Съгласно предвижданията се изпълняват кастренето и изораването на междуредия на тополовите култури. Като цяло има проблеми с изпълнението на основните лесокултурни дейности при възлага-

нето им на регистрирани фирми. Поради това в голяма част от стопанствата все по-често се назначават работници за изпълнението на тези дейности. Възникналите през 2018 г. горски пожари са 36, с обща площ 727 дка (от тях 10 дка са върхови пожари и 717 дка - низови), в т.ч. 648 дка в горски територии - държавна собственост.

През 2018 г. са закупени и монтирани върху автомобили с висока проходимост 15 системи за гасене на горски пожари, като броят на стопанствата, оборудвани с автомобили за първоначална намеса при гасене на горски пожари, достигна 27.

За подобряване на дейностите по опазване и стопанисване на горските територии през 2018 г. са закупени 24 автомобила с висока проходимост.

Приходите от организиран ловец туризъм и друг вид туризъм са изпълнени на 84 % спрямо предвиденото по финансов план за 2018 г., но нарастват в сравнение с приходите за 2017 година.

Инвестиции

През м.г. продължи възлагането на проектиране, строителство и основен ремонт на горски пътища със средства от фонд „Инвестиции в горите“. Със средства от стопанската дейност се инвестира в строителството и основния ремонт на административни сгради - пристройка към административната сграда на ДПС „Женда“, основни ремонти на административните сгради са извършени в Държавните горски стопанства - Смолян, Пещера и Хисар, а на ловните домове в ДПС „Борово“ и ДГС - Ракитово.

Двадесет и шест териториални поделения на Южноцентрално държавно предприятие са сертифицирани по критериите и стандартите на FSC, като останалите стопанства са в процес на подготовка за сертификация.

Колективът на ЮЦДП - Смолян